



CK.0000066675

ĐINH THANH XUÂN

TƯ TƯỞNG BIỆN CHỨNG TRONG TRIẾT HỌC

HÝ LẠP CỔ ĐẠİ

AI NGUYỄN
HỌC LIỆU



NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

**TƯ TƯỞNG BIỆN CHỨNG
TRONG TRIẾT HỌC
HY LẠP
CÔ ĐÀI**

Mã số: $\frac{1T1}{CTQG - 2013}$



TS. ĐINH THANH XUÂN

**TƯ TƯỞNG BIỆN CHỨNG
TRONG TRIẾT HỌC
HÝ LẠP
CỔ ĐẠI**

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT
Hà Nội - 2013

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Phép biện chứng là một khoa học triết học, mà đỉnh cao là phép biện chứng duy vật mácxít - nhân tố cơ bản hình thành thế giới quan khoa học, là công cụ để con người nhận thức và biến đổi thế giới.

Một trong những nền tảng cơ bản góp phần hình thành nên phép biện chứng duy vật Mác - Lênin là những tư tưởng biện chứng trong triết học Hy Lạp cổ đại. Ph.Ăngghen viết: "Những nhà triết học Hy Lạp cổ đại đều là những nhà biện chứng tự phát, bảm sinh, và Arixtốt, bộ óc bách khoa nhất trong các nhà triết học ấy, cũng đã nghiên cứu những hình thức căn bản của tư duy biện chứng".

Phép biện chứng chất phác cổ đại còn thiếu sự chứng minh bởi những thành tựu phát triển của khoa học tự nhiên, nhưng đó là những nhận thức đúng về tính biện chứng của thế giới bằng trực kiến thiên tài, bằng trực quan chất phác.

Việc nghiên cứu tư tưởng biện chứng trong triết học Hy Lạp cổ đại chẳng những giúp chúng ta hiểu rõ hơn tiến trình phát triển của phép biện chứng. có được nhận thức đúng đắn về giá trị và hạn chế của phép biện chứng Hy Lạp cổ đại nói riêng, triết học Hy Lạp cổ đại nói chung, mà còn giúp chúng ta nắm vững phép biện chứng mácxít, hình thành tư duy biện chứng duy vật.

Để góp phần đáp ứng nhu cầu đó, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia - Sự thật xuất bản cuốn sách *Tư tưởng biện chứng trong triết học Hy Lạp cổ đại*. Trên cơ sở phân tích những điều kiện và

tiền đề cho sự hình thành triết học và phép biện chứng Hy Lạp cổ đại. cuốn sách đã trình bày một số tư tưởng biện chứng trong triết học Hy Lạp cổ đại về tính thống nhất vật chất của vũ trụ, về sự vận động, biến đổi vĩnh viễn của thế giới; về sự hài hòa và đấu tranh của các mặt đối lập trong thế giới vật chất; về nhận thức luận... qua đó đánh giá mặt tích cực cũng như hạn chế trong các tư tưởng này.

Cuốn sách là tài liệu tham khảo bổ ích cho sinh viên, giảng viên các trường cao đẳng, đại học, những nhà nghiên cứu quan tâm đến vấn đề lịch sử triết học nói chung và tư tưởng biện chứng trong triết học Hy Lạp cổ đại nói riêng.

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

Tháng 7 năm 2013

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT

MỞ ĐẦU

Ph.Ăngghen đã từng nói: "Một dân tộc muốn đứng vững trên đỉnh cao của khoa học thì không thể không có tư duy lý luận"¹, nhưng tư duy lý luận ấy "cần phải được phát triển hoàn thiện, và muốn hoàn thiện nó thì cho tới nay, không có một cách nào khác hơn là nghiên cứu toàn bộ triết học thời trước"², bởi triết học là sự tổng kết tư duy. Theo đó, trong công cuộc đổi mới ở Việt Nam hiện nay, việc chú trọng hơn nữa đến công tác nghiên cứu và giảng dạy lịch sử triết học luôn có một ý nghĩa quan trọng đối với sự đổi mới tư duy lý luận nói chung và sự phát triển các khoa học triết học nói riêng.

Ở Việt Nam chúng ta, trong suốt một thời gian dài, do nhiều nguyên nhân khác nhau, công việc nghiên cứu và giảng dạy lịch sử triết học dường như chưa được quan tâm đúng mức. Có thể nói, chúng ta chủ yếu mới chỉ biết đến triết học mácxít, chỉ nghiên cứu được phần nào lịch sử tư tưởng dân tộc và còn ít nghiên cứu về triết học ngoài mácxít, ít quan tâm tới lịch sử triết học, đặc biệt là triết học thời cổ đại - cội nguồn của triết học hiện đại, như

1, 2. C.Mác và Ph.Ăngghen: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1994, t.20, tr. 489, 487.

Ph.Ăngghen đã viết: "Từ các hình thức muôn hình muôn vẻ của triết học Hy Lạp, đã có mầm mống và đang nảy nở hầu hết tất cả các loại thế giới quan sau này"¹. Tình hình đó hiện nay đã được cải thiện phần nào, nhưng so với nhu cầu phát triển của tư duy lý luận thì điều này vẫn chưa đáng là bao.

Phép biện chứng là một khoa học triết học và nếu xét trên nhiều phương diện, nó có ý nghĩa thế giới quan rộng lớn như bản thân triết học. Phép biện chứng có lịch sử hình thành và phát triển từ khi triết học ra đời, mà đỉnh cao là phép biện chứng mácxít. Phép biện chứng mácxít dựa trên truyền thống tư tưởng biện chứng của nhiều thế kỷ, vạch ra những đặc trưng chung nhất của biện chứng khách quan, nghiên cứu những quy luật phổ biến của sự vận động và phát triển của tự nhiên, của xã hội loài người và của tư duy, là công cụ để con người nhận thức và biến đổi thế giới. Nắm vững những nguyên tắc phương pháp luận của phép biện chứng duy vật không những là một nhân tố cơ bản để hình thành thế giới quan khoa học, mà còn là điều kiện tiên quyết cho sự sáng tạo của các chính đảng cách mạng.

Lịch sử tư tưởng và thực tiễn cách mạng cho thấy, khi nào chúng ta nắm vững lý luận phép biện chứng, biết vận dụng các nguyên tắc phương pháp luận của nó một cách sáng tạo, phù hợp với hoàn cảnh cụ thể, biết lấy "cái bất

1. C.Mác và Ph.Ăngghen: *Toàn tập, Sđd*, t.20, tr. 491.